

Kerk in België heeft twee longen

Geeft nieuwe structuur bisschoppenconferentie de Kerk een nieuw elan?

- ▶ Vaticaan verzoekt om nieuwe structuur
- ▶ Twee ondervoorzitters weerspiegelen ons federale land
- ▶ Wat worden de prioriteiten van de conferentie?

Erik DE SMET

Voor een buitenstaander lijkt de bisschoppenconferentie de commandobrug van de katholieke Kerk in België, maar dat is ze niet. Iedere bisschop blijft altijd en voor alles verantwoordelijk in zijn eigen bisdom. Of zoals mgr. Herman Cosijns, de secretaris-generaal van de bisschoppenconferentie, het zegt: „De conferentie geeft de collegialiteit onder de bisschoppen gestalte. Het is een college dat werkt op basis van consensus.”

Tot voor kort was de aartsbisschop van Mechelen-Brussel, op zich allereerst de herder van zijn bisdom, automatisch de voorzitter van de conferentie. Het Vaticaan wilde echter de structuur en de statuten van de Belgische bisschoppenconferentie, net als die van de Italiaanse overigens, in lijn brengen met alle andere bisschoppenconferenties.

Er werd nog gewacht op de aanstelling van een nieuwe aartsbisschop, maar kort daarop verkozen onze bisschoppen tijdens hun jaarlijks tweedaags overleg

in de abdij van Grimbergen mgr. Jozef De Kesel tot voorzitter van de bisschoppenconferentie van België.

Voor het eerst moest een aartsbisschop dus beslissen of hij wel kandidaat-voorzitter wilde zijn. Belangrijker is dat er ook vicevoorzitters werden verkozen: mgr. Guy Harpigny, bisschop van Doornik, en mgr. Johan Bonny, bisschop van Antwerpen. Samen met de voorzitter en met mgr. Herman Cosijns, secretaris-generaal, vormen zij de permanente raad. Die moet de vergaderingen van de conferentie voorbereiden, haar beslissingen opvolgen en het in het algemeen mogelijk maken dat sneller wordt ingespeeld op wat afkomt op de Kerk. In andere, weliswaar grotere bisschoppenconferenties blijkt het

De voorbije jaren traden de bisschoppen van Antwerpen en Doornik vaak samen op

bestaan van een dergelijk orgaan de conferentie alvast meer daadkracht te geven, wat dan weer beantwoordt aan de uitdrukkelijke wens van de paus dat in de wereldkerk meer gedecentraliseerd wordt gedacht en gewerkt.

In wezen wordt de positie versterkt die mgr. Bonny en mgr. Harpigny de voorbije jaren opbouwden. Zij pakten samen het aartsmoeilijke dossier van seksueel misbruik door geestelijken

aan en slaagden erin een oplossing met financiële compensaties voor de slachtoffers te laten aangaan door alle bisdommen en religieuzen. Ook over netelige kwesties in de relatie tussen Kerk en Staat onderhandelden ze samen, bijvoorbeeld inzake lonen en wedden van de bedienaars van de eredienst en de plaats van aalmoezeniers in de gevangenis. Dat net de bisschoppen die beslagen zijn in onderhandelingen de permanente raad bemanen, versterkt de positie van die raad. Vraag blijft of de nieuwe structuur de Kerk in ons land een nieuw elan bezorgt. Komen er nieuwe initiatieven tot evangelisatie? Wordt het geloofwaardig voorstellen van het evangelie een uitgesproken prioriteit van de conferentie?

Opmerkelijk is tot slot dat de twee ondervoorzitters de verschillende taalgroepen en dus de realiteit in een federaal land weerspiegelen. „Een aantal thema's blijft gemeenschappelijk,” zegt mgr. Johan Bonny, „maar belangrijke kwesties die veel energie vragen, zoals onderwijs, zorg, de toekomst van kerkgebouwen en pastorieën en media, zijn opgedeeld. In die zin zijn wij een Kerk met twee longen.”

De gefederaliseerde aanpak blijkt trouwens nu al uit de werking van de conferentie. Die komt één keer maandelijks samen, waarbij de taalgroepen deels afzonderlijk vergaderen.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Barmhartigheid

„Ligt het aan mij, of is onze samenleving soms al te genadeloos aan het worden? Misschien wordt het beeld vertroebeld door twitterende schreeuw, maar soms heb ik de indruk dat er steeds luider wordt geroepen om straf en wraak. Heeft iemand iets mispeuterd? Dan klinkt meteen dat hij of zij hard moet worden aangepakt. Heeft iemand een professionele fout gemaakt? Onmiddellijk ontslag! Wordt er een gevangene vervroegd vrijgelaten? Een schande!

Elke week laat er wel ergens een debat op over een bepaalde misdaad die strenger zou moeten worden bestraft, over overtredingen waartegen de overheid dringend harder moet optreden, over ongewenst gedrag dat strikter moet worden beteugeld. De roep gaat stevast die richting uit: harder, strenger, forser. Wanneer roept er eens iemand om wat meer mildheid ten aanzien van feilbare medemensen?

Wat verlang ik soms hevig naar een wereld die meer begrip en inlevingsvermogen verkondigt. Wanneer iemand in de fout gaat, is het meestal een goed idee om ons af te vragen: hadden wij die fout in vergelijkbare omstandigheden ook kunnen maken? Als christenen worden we in dit Jaar van de Barmhartigheid uitgedaagd om die vraag wat vaker te stellen en daardoor wat milder te oordelen over anderen. Mildheid is geen synoniem voor barmhartigheid, maar de twee begrippen liggen toch dicht in elkaars buurt.

Laatst las ik een column van Rik Torfs, een christen die gezegend is met de gave van het woord. Hij schreef: „Barmhartigheid betekent een mens niet definitief laten vallen voor zijn fouten. Hem een tweede kans geven, waarom geen derde, soms ook een vierde. (...) Vergiffenis is geen zwakte, maar een sterkte, bevrijdt niet enkel wie vergiffenis krijgt, maar ook wie ze geeft. Oog om oog, tand om tand staat haaks op deze gedachte. Rancune leidt tot niets.”

Wijze woorden. Ze staan haaks op de hardvochtigheid die zo in de mode is. Een gebrek aan barmhartigheid is eigenlijk een vorm van zware arrogantie. Wie anderen graag terechtwijst, gaat er klaarblijkelijk van uit dat hij of zij zelf geen fouten maakt. Een gevaarlijke veronderstelling. In de barmhartigheid ontmoeten het hart en het verstand elkaar. Het hart vertelt ons dat de naastenliefde niet zonder vergiffenis kan, het verstand hoopt stilletjes dat anderen ook ons vergeven wanneer we zelf weer eens in de fout gaan.

Nu zou men kunnen tegenwerpen dat elke samenleving regels nodig heeft en dat men moet optreden tegen mensen die die regels overtreden. Dat is ook zo. Het doel van dat optreden mag echter nooit wraakzucht of hardvochtigheid zijn. Die regels dienen een hoger doel. Ze zijn er om de samenleving te ordenen en haar mensen te beschermen. Vanuit die logica moeten we ernaar streven om overtreders weer op het juiste pad te krijgen, niet om hen voor altijd te stigmatiseren.

Vanuit ons geloof bekeken geldt dat ook. De zondaars terechtwijzen is één van de zeven geestelijke werken van barmhartigheid, zoals u op bladzijde 10 en 11 van deze KERK & leven kan lezen. Zeer terecht getuigt priester Alexander Vandaele daar: „Wanneer ik als priester de biecht hoor, ligt bij mij de nadruk op de barmhartigheid van de Vader.” Eenvoudiger gezegd, wie in de fout ging en daar spijt van heeft, kan rekenen op de vergeving van God. Hebben wij, mensen, dan het recht om iemand die vergeving te ontzeggen? Toegegeven, het is in sommige situaties makkelijker gezegd dan gedaan. Soms doen mensen elkaar echt vreselijke dingen aan en dan is vergiffenis een werk van lange adem.

Toch daagt het Jaar van de Barmhartigheid ons zeer concreet uit om ons te bezinnen over onze omgang met onze medemensen. „Als wij van God barmhartigheid verwachten, laten we dan beginnen met ze onder ons te beoefenen”, zei paus Franciscus onlangs. Daaraan valt weinig toe te voegen.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

De permanente raad van de bisschoppenconferentie, met van links naar rechts mgr. Herman Cosijns, mgr. Guy Harpigny, mgr. Jozef De Kesel en mgr. Johan Bonny. © IPID